

Hidayette olan neden “İhdinâ” der?

Mümin hidâyet üzerinde olduğu hâlde, hidayet istemesinin bir yararı var mı? Bu olan birşeyi istemek anlamına gelmez mi?

Fâtiha Sûresindeki **إِهْدِنَا** (Bizi hidayete erdir) ifadesi tek bir kelime gibi görünse de, aslında insanın hâline göre farklı manalar açan bir rahmet kapısıdır. Çünkü isteyenler farklı, ihtiyaçlar farklı... Öyleyse gelen cevap da tek kalıpta olmaz.

Üstad Bediüzzaman Said Nursî, İşârâtü'l-İ'câz'da bu inceliği çok latif bir şekilde şöyle ifade eder:

إِهْدِنَا ile istenilen şeylerin ayrı ayrı ve müteaddid olması **إِهْدِنَا** manasının da ayrı ayrı ve müteaddid olmasını icab eder. Sanki **إِهْدِنَا** dört masdardan müştaktır.

Bu kelime tek bir mânâyâ sıkıştırılamaz. Çünkü isteyenler farklıdır. İhtiyaçlar değiştikçe, aynı kelimenin içindeki mânâ da **çoğalır, genişler, derinleşir**.

Kur'an'daki bir kelime, sabit ve donuk değildir. **Muhatap değiştikçe mânâ açılır**.

“**إِهْدِنَا**”: Aynı lafız ama her kalpte farklı bir ihtiyaçla yankılanır.

Mesela, bir mü'min hidayeti isterse **إِهْدِنَا** sebat ve devam manasını ifade eder. Zengin olan isterse ziyade manasını; fakir olan isterse i'ta manasını; zayıf olan isterse iane ve tevfiik manasını ifade eder.

1. Mü'min için: Sebat ve Devam Talebi

Bir insan zaten iman etmiş, doğru yolu bulmuş olabilir. Ama mesele **yola girmek değil, yolda kalabilmektir**. Zaten yolu bulmuştur; fakat kalbi titremektedir.

Kaymaktan korkar, sapmaktan ürker.

Mesela: Namaza başlamış bir genç düşün ilk zamanlar çok heyecanlı, ama zamanla gevşiyor. İşte o anda onun “**اِهْدِنَا**” demesi: “*Ey Rabbim! Bana hidayet verdin; beni bu hidayet üzere sabit kıl, devam ettir.*” demektir.

Yani onun **اِهْدِنَا** demesi: **ثَبِّتْنَا (Bizi sabit kıl)** manasındadır.

2- Zengin için: Ziyade ve Şükürle Derinleşme

Nimet içindedir ama nimetin devamını ister. Artmasını, bereketlenmesini talep eder. Onun bu sözü: “*Ey Rabbim! Bana verdiğin nimeti artır, eksiltme.*” demektir.

Yani onun **اِهْدِنَا** demesi: **زِدْنَا (Bize artır)** manasındadır.

3. Fakir için: İ'ta (Verilme) Manası

Fakir bir insan için hidayet bazen doğrudan bir **nimet kapısının açılmasıdır**. Mesela: İşsiz bir adam düşün, çaresiz, kapılar kapalı. Onun “**اِهْدِنَا**” demesi: “*Ya Rabbi! Bana rızık kapısı aç, bana ver, bana çıkış yolu göster.*”

Yani onun **اِهْدِنَا** demesi: **أَعْطِنَا (Bize ver)** manasındadır.

4. Zayıf için: İane ve Tevfik

Yolu bilir, belki imkânı da vardır; ama yürüyecek gücü yoktur. Düşer, kalkamaz. Onun bu sözü: “*Ey Rabbim! Bana yardım et, beni muvaffak kıl, elimden tut.*” demektir.

Yani onun **اِهْدِنَا** demesi: **وَفَّقْنَا (Bize tevfik ver)** manasındadır.

Aynı söz: **اِهْدِنَا** Ama dört ayrı talep:

- Mü'minde: **Sebat (ثَبِّتْنَا)**
- Zenginde: **Ziyade (زِدْنَا)**
- Fakirde: **i'ta (أَعْطِنَا)**
- Zayıfta: **Tevfik (وَفَّقْنَا)**

Demek ki: **اِهْدِنَا** tek bir dua değil her kulun hâline göre açılan çok katlı bir rahmet

kapısıdır.

Bir padişah düşünelim... Aynı anda huzuruna dört kişi girer. Dördü de aynı sözü söyler: **“Bize doğru yolu göster!”** Fakat dikkat et...Söz aynı, ama hâller bambaşkadır.

- **Birincisi yolunu tamamen kaybetmiştir.** Karanlıkta kalmış, nereye gideceğini bilmiyor.
Onun bu sözü: *“Beni doğru yola sok!”* demektir.
- **İkincisi doğru yoldadır, fakat kayma tehlikesi içindedir.** Ayağı sürçmek üzere, istikameti zayıflamış. Onun bu sözü: *“Beni bu yolda sabit kıl, kaydırma!”* demektir.
- **Üçüncüsü yoldadır ama fakirdir, azıksızdır.** Yolu biliyor fakat yolda ilerleyecek gücü yok. Onun bu sözü: *“Bana azık ver, imkân ver, yolumu kolaylaştır!”* demektir.
- **Dördüncüsü ise zayıftır... Yolu biliyor, azığı da var; ama yürüyecek kuvveti yok.**
Onun bu sözü: *“Bana yardım et, güç ver, yürüt beni!”* demektir.

Padişah hepsine aynı cevabı verir gibi görünür: **“Size yolu gösterdim.”** Fakat hakikatte her birine ayrı ayrı ihsan eder:

- Birine yol verir
- Birine sebat verir
- Birine rızık verir
- Birine kuvvet verir

Netice: Aynı söz: **“Bize doğru yolu göster”** Ama içinde dört ayrı dua gizlidir...İşte **إِهْدِنَا** da böyledir.